

Sviu skole

Sviu skole

Sviu skole, som også var klokkergård, ble skilt fra gården Sviu i 1864 og bebygd med de skolelokalene som i dag brukes som bolig. Uthusene ble revet for en del år tilbake og i 1995 ble klokkergårdens jord kjøpt tilbake og lagt til hovedbølet av nåværende eier Anton Løken.

Redaksjonen har fått to beretninger fra Sviu skole, en fra Leif Karlstad som bor i den gamle skolebygningen, og en fra Hanna Bentsen som gikk på Sviu skole fra 1935-1942.

Siden Leif Karlstad har skrevet ned skolens historie, innleder vi med hans beretning.

Leif Karlstad er en lidenskapelig samler av gamle gjenstander og har gjennom mange år skapt sitt eget imponerende museum som er vel verdt et besøk.

Etter den nye skoleloven fra 1860 ble det bestemt at det skulle være faste skoler i alle kommunene. I Trømborg gikk det fire år før det ble bygd skolehus. Det var forslag både på Brå og Sviu. Sviu vant til slutt, og det ble bygget i 1864. Den første læreren var Bjørn Christophersen fra Norderhov. Han begynte i 1860, først på Lødengen frem til 1864 da den nye skolen sto ferdig. Han holdt på til 1874, da overtok Anders Jensen fra Rakkestad. Han ble særlig godt kjent

for sin gode undervisning, spesielt når det gjaldt sang, han dannet eget kor som ble godt kjent også utenfor kommunen. Han var på Sviu skole til 1883.

Ole Løkke fra Trømborg bodde på gården Berg og drev den sammen med lærergjernen og klokkergården på Sviu. Det sies at han var en velutdannet mann som nok la undervisningen litt høyt for elevene. Han var lærer på Sviu i 38 år til 1921.

Johan Skullerud fra Høland var lærer på Sviu fra 1921 til 1933, da flyttet han til Skaltorp skole. Det var visst bare godt å si om Skullerud.

Peter A Guldberg fra Båstad kom til Sviu i 1933 og virket som lærer og kirkesanger frem til han døde i 1957. Han var den siste læreren som var kirkesanger i Trømborg kirke. Han var mye syk, og i de siste årene hadde han en del vikarer. Da jeg gikk på skolen, hadde vi Håkon Haugerud og Kåre Krog. Guldberg var meget flink til å lære fra seg.

Leif Karlstad i sin gamle skolestue på Sviu skole, her med bilder av sine lærere Kari Brænd og Peter A Guldberg De gamle lærerne ville nok satt pris på Karlstads samlerinteresse. Foto Eva Tveter.

Etter Guidberg kom Magne Kjølhamar fra Storelvdal og var her i tre år fra 1957 til 1960. Jon Jonsen fra Nordfjord var lærer på Sviu fra 1960 til 1969 da skolen ble nedlagt, og fortsatte som lærer på nye Trømborg skole.

I 1910 ble andre etasje påbygd, så fra 1911 ble det også lærerpost her, først Brita Kaldestad fra Hardanger til 1916. Lærerinnene hadde en del år delte poster på forskjellige skoler, men på Svi u var det fast post fra 1912.

Inga Sofie Åmo fra Dalsbygda i Østerdalen var bare fra 1916 til 1919, da hun reiste hjem igjen. Rebekka Refsnes fra Oslo tok over og ble til 1925, da hun flyttet til Mysen og fortsatte som lærerinne der.

Kari Brænd fra Nord-Aurdal kom så i 1925 og ble her til hun ble pensjonert i 1965. Klassen min hadde to vikarer i småskolen, det var Gudrun Frøyset og Gudrun Søpler. Kari Brænd var en flink, men streng lærerinne.

Etter at skolen ble nedlagt i 1969, ble skolehuset stående tomt til 1971, da vi - Unni og Leif

Karlstad - fikk kjøpt det.

Skolerommet i annen etasje ble ombygd til stue og barnerom, mens skolerommet i første etasje står fortsatt i 2008, slik som det var da det var skole her. Både mine foreldre og søsken og jeg har gått alle folkeskoleårene her på Sviu.

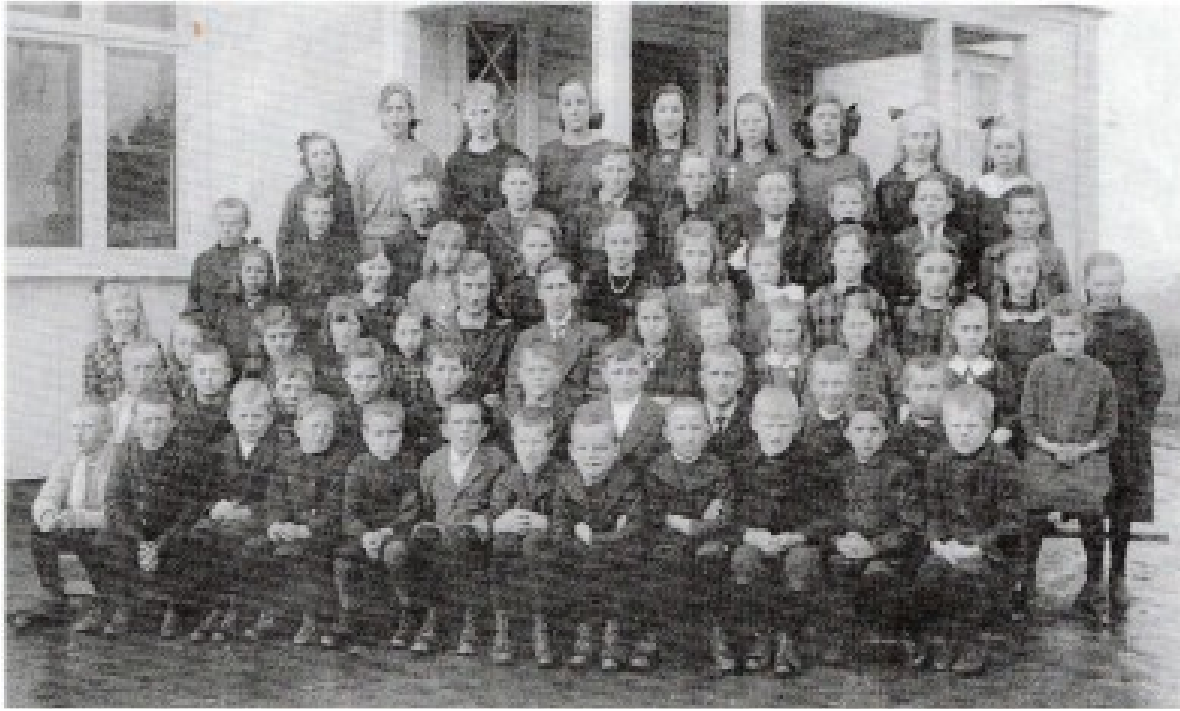
Jeg begynte på skolen i 1953 for frøken Kari Brænd som var en meget rettskaffen og god lærerinne som klassen vår hadde i første, andre og tredje klasse. Vi var åtte elever og gikk på skolen annenhver dag, med tre timer pr. dag til å begynne med. Vi hadde frikvarter mellom hver time, et langt fra kl. 11 00 til kl. 11.30, ellers 10 min mellom hver time. Da ble det sparket eller kastet ball. men også andre leker. Vi begynte hver dag med sang før undervisningen begynte med bibelhistorie Så var det regning, historie, naturfag, geografi, tegning, norsk skriftlig og sang. Litt forskjellig på de forskjellige dagene. Det var mye pugging, særlig i bibelhistorie og salmer. Det nyttet ikke å la være, alle måtte gjøre det de kunne. Karakterene vi fikk varierte fra Ng til Sg i småskolen.

I andre etasje var det de gamle faste pultene med plass til to på hver pult, og et vanlig

kateter I første etasje var de gamle pultene byttet ut med løse stoler og bord til alle. Både i første og andre etasje, ved kateteret foran en stor tavle, hang det forskjellige kart i flere størrelser. Det ble også brukt en del bildeplansjer i undervisningen. Disiplin og orden var streng både nede hos læreren og oppe hos lærerinna, det skulle ikke mye til for å bli satt på gangen, eller bli sittende igjen etter dagens slutt. skammekroken ble også brukt. Brunosten gikk igien i matpakka, sammen med en liten varm melkeskvett på ei flaske med patentkork, og etterfølgende skje med tran som skolen spanderte. Skoleveien min var 2 km, noe som kunne være langt nok når det var regn eller snø, men vi var to kamerater som gikk sammen. En skoletur hadde vi i storskolen, den gikk til Oslo hvor vi besøkte mange kjente steder. Reisen tur/retur foregikk med tog, og det ble en overnatting, for at vi skulle få med oss mest mulig. Sløyd hadde vi i visse timer i storskolen i den gamle lærerleiligheten ved siden av skolerommet nede. Leiligheten ble ledig da lærerboligen ble bygd ved siden av skolen i 1954. Lærerinneleiligheten oppe var leid ut til pedellen. Helsesøster kom i mellom og tok pirquetprøve og veide og målte oss. Skoleinspektøren i Eidsberg kom også en tur imellom. En sjelden gang var det filmfremvisning i skolerommet nede, da var det å dra ned rullgardinene og nyte den noe urolige filmen på lerretet til den var slutt. I storskolen hadde vi skolehage, nok med noe blandet resultat. Samarbeidet mellom lærer og hjem var vel stort sett bra. Det er litt spesielt å sitte her i den gamle skolestua fra 1864 og skrive ned disse minnene som begynte for 55 år siden.

Min samlerinteresse har gjort at skolestua og tredje etasje er fylt opp av gamle ting Vi har en del besøk av foreninger og lag, samt privatpersoner som vil mimre litt om svunne tider.

Leif Karlstad, 13/8-08

Sviu skole 1921

1. rekke fra v. Peder Karlstad, Thorolf Glørud, Ivar Bang, John Borgås, Johan Haugland, Kristian Myhre, Asbjørn Granberg, Tor Helledal, Georg Skjervengen, ukjent, Asbjørn Olaf Hansen, Olaf Filtvedt.
2. rekke fra v. Lars Karlstad, Johan Granberg, Helge Dahl, Olaf Fredstad, Jonannes Westerby, Johannes Helledal, Ivar Gjulem, ukjent, Kristian Kopperud, Johannes Kopperud.
3. rekke fra v. Ågot Heen, Aslaug Trømborg(?), ukjent, Kleven, ukjent, Rutn Skukkestad, Lærerinne Rebekka Lier, lærer Jonan Skullerud, Tora Sørby, Tordis Granberg, Ragna Kolshus, Johanne Granberg, ukjent, Foss, ukjent, Kleven
4. rekke fra v. Johanne Filtvedt, Sofie Granberg, Rutn Helledal, Liv Dahl, Kamilla Foss, ukjent, Kleven, Ingeborg Skjolden, Ingeborg Hermansen, Eli Bentsen, Rutn Karlstad, Mari Åsland.
5. rekke fra v. Ukjent, Hans Trømborg, Gunnar Sviu(?), Halvdan Bentsen, Martin Karlstad, Asbjørn Karlstad, Henry Fredstad, Georg Melleby, Thorolf (OH) Glørud, Jonannes Myhre
6. rekke fra v. Marie Filtvedt, ukjent, Petra Spedstad, Ragnnild Skjolden, Tora Hermansen, Anna Kolshus, ? Myhre, Margit Spedstad, Klara Foss.

Disiplin

Disiplin og respekt for lærerne var en dyd i 1940-årene. Likevel skjedde det også den gang brudd på god oppførsel. Slåssing var ikke tillatt på skolen, heller ikke banning eller annen stygg munnbruk. Skammekrok var nok forlatt, men «gå på gangen» og gjensitting med straffelekse forekom i blant. Som regel var et strengt blikk nok til å skape ro blant hissige gemytter. Høflighet var en dyd, orden likeså. Det var uhørt at halvparten av timen skulle kastes bort for å få ro i klassen.